

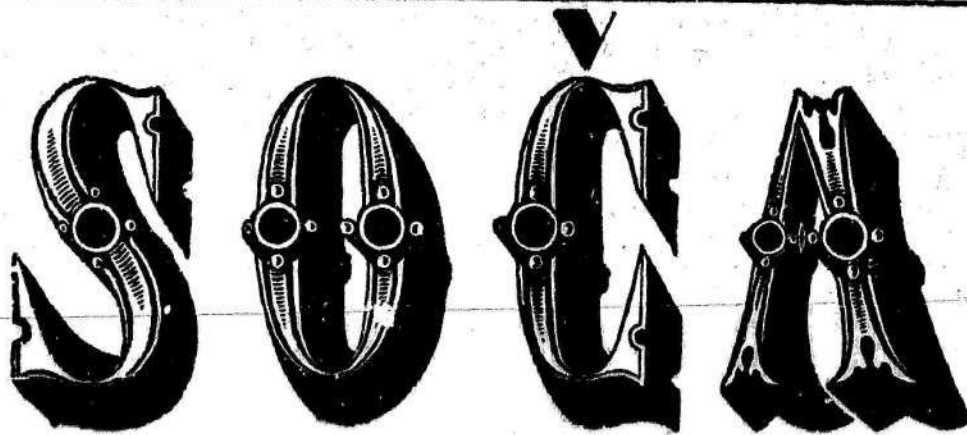
„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisporno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiló slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

O situaciji na slovanskem jugu.

V Gorici, 31. avgusta.

Mej tem ko so ustavoverni in drugi turkofilni listi po svetu trobili, da je Srbija popolnoma vničena in potlačena in da knez Milan prosi za mir, katerega mu bode Turčija dovolila le proti temu, da plača veliko vojskino odškodovanje, da sopet odpre srbske trdnjave Turkom, sam pa ponižno prosi odpuščanja vsega mogočnega sultana, je Černajev na čelu hrabre srbske vojske pri Aleksincu Turke premagal in polkovnik Horvatovič jim je celó prišel za hrbet, tako sicer, da so Turci zgubili blizu 20.000 mož ter se v divjem begu pomaknili sopet nazaj za srbsko mejo in danes došla je celo vest, da so Srbi Turke na meji sopet zapodili do Niša. To je torej vse kaj družega, nego prošnja za mir, nego podatje na milost in nemilost in naši turkofili morajo danes sami priznati, da so se prezgodaj norca delali iz Srbov.

Tudi to, kar ti listi pišejo o miru, je vse čenčarija: Srbija sprejela je od Angležke in drugih vlesil ponujano ji posredovanje, pri tem pa še nij zavezala se, da bode sprejela kake sramotne pogoje; in knez Nikita celó nič noče vedeti o miru, Srbija in Črnogora hosti posebno zdaj po slavni zmagah zahtevali to, kar sti zahtevali pred vojsko, da jima namreč izroči Turčija Bosno in Hercegovino samo v administracijo s tem, da ostaneti obe deželi pod turško suvereniteto, kakor je bila v prejšnjih časih Srbska.

Prijateljsko posredovanje Angleške mora se torej vrteti okolo tega prašanja, če hoče imeti kaj uspeha. Srbija in Črnogora pa vesti prav dobro, da imati za soboj severnega strica in ruski narod, katerega ne vstrašijo kramarske, angleške intrige.

Danes torej stojé reči jako ugodno za jugoslovansko reč in skoro gotovo je, da se bode jutrovo pitanje tako rešilo, kakor smo mi prorokavali od prvega začetka. Turčin ne bode več absolutno gospodaril čez slovanske dežele na Balkanu. Ali to še nij dognano, če se bo to zgodilo brez velike evropske vojske. Kakor reči zdaj stojé in če hosti Srbija in

Črnogora odslej še zmagovalni, bo skoro gotovo ostalo pri principu neintervencije in se bode morda vsa štrana razmotala brez strašanske evropske vojske. Vse drugače pa bi bilo, ko bi Turci zdaj iz Srbije zagnani, sopet prodrli v Srbijo; v tem slučaju tirja prava politika ruska intervencija, katera bi znala preje slediti dogodkom, nego mislijo evropski diplomati, kajti podjarmljenje Srbske bilo bi za Rusko drug Sebastopol. — Časi pa so se spremenili; Ruska je v 20 letih vtrdila se in napredovala na tak način, da se nijma bati več družega Sebastopola; tudi se je politični položaj od tistega časa spremenil popolnoma in danes po pravici smelo ponosno ruski „Golos“ govori Evropi, da je cel ruski narod udeležen v boju za jugoslovansko svobodo ter da se ne boji Rusija vojske, na katero je popolnoma pripravljena.

Taka je danes situacija, katero hočejo ustavoverni in madjarski listi tajiti, zarivaje se z glavo v pesek, kakor ptič štruc. Mi avstrijski Slovani zmerom zvesti habsburški dinastiji in želeči, da bi Avstrija v tem prašanji stala na strani močne Rusije in ne slabih Azijatov, veselili smo se iz srca srbskih zmag, kakor da bi bile naše lastne; mi čestitamo iz srca bratom Srbom in želimo da bi se Srbija in sploh jugoslovanski bratje držali gesla: „sad ili nikad!“ Ljubljanski Slovenci čestitali so po slavnej zmagi generalu Černajevu in ministru Ristič-u v imenu vseh, tudi nas goriških Slovencev; mi odobrujemo ta korak, kakor ga gotovo odobruje ves narod.

Jugoslovansko bojišče.

Šest dnij zaporedoma trajalo je bojevanje, katero se je pričelo 19. t. m. mej Turci in Serbi pod Aleksincem na levem bregu in na vzhodni strani Aleksinca na desnem bregu bulgarske Morave. Na levem bregu posrečilo se je Turkom pod poveljstvom Saib paše vzeti Serbom Supovac tik meje in se dobro zašancati, a čez Tešico naprej na Aleksinac nij jim bilo mogoče dalje napredovati kijubu vsakdanjim hudim

navalom. Junaško odbili so Serbi vsak naval in pro-uzročili ljutim Turčinom velike izgube. Na desnem bregu pak je bil Ejub paša proderl do ozrenske planine. Serbi spoznavši, da če bi bili tukaj premagani, bi moral tudi Aleksinac pasti, postavili so se Ejub paši se vso silo v bran, vzeli so mu Sv. Stefanski samostan in ga pognali ob Moravi v divji beg do Katuna blizo turške meje. Tukajšna serbska zmaga bila je sijajna, kajti Turci štejejo mrtvih in ranjenih na tisuče in izgubili so ves svoj provijant in mnogo municije. Največ pripomogel je pak k slavni pobjedi (zmagi) obrist Horvatovič, kateri je čez Knjaževac, Tresihabo in Dervent po istem potu, katerega je popreje hodila turška vojska, prišel Ejub paši za hrbet. Le veliki utrujenosti serbske vojske vsled šestdnevnega bojevanja ima se Ejub paša zahvaliti, da ga nijso Serbi še dalje čez Katun zapodili in mu še mnogo več izgube prizadjali ga celó uničili. Turkoški listi pisali so, da je pomikanje Horvatovič-evo čez Knjaževac in Dervent jako prederzno in nevarno, ker stoji v Zajčarju vojska Osman paše, katera bi znala udariti za Horvatovičem in ga za hrbtom zagrabiti. Nevarnosti za Horvatoviča nij nikdo uvidel razun njih, kajti pri Zajčarju stal je zopet Lešjanin se svojo hrabro vojsko, in ko bi se bil Osman paša proti jugu obrnil, bi bile tudi Lešjaninova vojska za njim udarila in ga na ta način mej dva ognja pripravila, kar bi bilo za Osman pašo gotovo osodepolno. Dne 26. t. m. poprijeli so Serbi zopet ofenzivo proti Ejub paši in vzeli Turkom Stanice in jih zagnali proti Radujevcu. Došla poročila pripovedujejo, da se bojevanje nadaljuje mej Radujevcem in Katunom ter da Horvatovič zopet operira čez Sv. Arangjel za hrbtom Turčinov. Nij dvombe, da bode moral Ejub paša še dalje umakniti se čez mejo na turška tla, potem postane pa tudi položaj Saib paše pri Supovcu kritičen in umakniti se bode moral tudi on čez mejo na turška tla, temveč ko je baje Lazar Antič, brat Colak Antič-a, proderl čez Jankovo Klizuro (prehod) na Turško in utegne v kratkem zalesti Saib paši za hrbet.

Derviš paša, kateri je poveljeval Turkom v Sjenici naproti Serbom pod Colak Antičem, odpotoval je

LISTEK.

Prvemu junaku

na jugoslovanskem bojišču, ko je glavno Ejub-paševo vojsko na desnem bregu Morave popolnoma premagal.

Častjo i slavo obsejana glava
Edino le iz bratovske ljubezni
Razbiti skuša muk obroč železni;
Na-nj brat mu vklenjen v sklečej krvi plava.

Jekleni meč i hrabra mu postava,
Azjatskej zveri blisk že v burji jezni,
Junaško trešči v znamenje, da zavéz ni
Enakej pesti, koje vžiga Slava.

Verig na prvi mah scer nij še konca,
Užežni vrag ti zmer še v pričo solnca
Četvrti mater, deda, hčer i sina!

A krst zaupa v božjo moč i srečo,
Slovanov glavni meč, da čast slovečo
Ter VENEC dá SLOVANSKA DOMOVINA.

J. TRNOGORSKI.

ANA MARIJA.

(Povest iz l. 1616, posl. Fr. Zakrajski).

(Konec.)

Navadno se misli, da je radovednost le ženskam prirojena. To nij res. Tudi možje se brigajo mnogokrat le zato, po čemer bi se prašati ne smeli. Kar bi jim pa bilo prav za prav znati, za to se ne brigajo prav dosta. J kolikokrat ne izvedo radovedneži ravno to, kar jim je najmanj prijetno! Tako ne smemo zameriti tudi Turkovicu, da je hlepel poznati ime in osodo za-nj toliko zanimive gospé. Nij čuda, toraj, ako se je bil uže večkrat odločil prepričati se o vsem. A vselej se je znal temu ubranoti. Vendar zdaj sklene za trdno, uporabiti ugodno priliko. —

„Pri mojej junaškej sreči!“ — pravi Turkovič — „povejte mi, kdo je ta angelj?“ „Aj lepi mi prijatelj i rojak!“ — odvrne Rada — „ali mi ne morete povedati, kdo da sedi tam gori, i solnce neti?“

„Lep odgovor na moje kratko uprašanje. Ali zarés ne veste?“ „V istini ne vem“ — dé Rada. Potem pogodrnja: „Teško mi je lagati!“ „Zvami nij nič opraviti, kakor vidim“ potoži Turkovič, ter odide nočne straže pregledovat in vredovat. Drugi dan, koj ko se začne svitati, obleče se gospa pa da naznaniti poveljniku, da želi z njim govoriti. Česar je Turkovič davno iskal, priponudilo se mu je zdaj samo. Nij se dolgo mudil. — Komaj vstopivšega dama prijazno pozdravi: „Lepa hvala Vam, gospod, da ste me tako dvorljivo sprejeli. Duh se mi je nekaj umiril, i telo okrepčalo.“

Turkovič se prikloni: „Ako sem za Vas kaj dobrega učinil, veselí me, kakor bilo za me storjeno. Zmeraj je bil moj ponos, ako sem mogel damam v-

trezati sčim. Nikdar pa nijsem tega tako globoko občutil, kakor ravno danes.“

„Vaša postrežljivost presega res vse moje pričakovanje,“ reče dama. „Čudim se torej po vsej pravici vašej dvorljivosti, ker sem vam še ptujka.“ „Res je sicer, da vas, žlahtna gospa, še ne znam, ali vaša osoda mi tako zelo sega v srce, da...“ To rekši pritisne njeno belo roko k ustnicam. „Vendar edino to želim“ — nadaljuje junak — „da se z vami seznanim. Nikdar vas ne bodem pozabil. Če tudi zapustite to trdnjavo, moj duh pojde z vami, kamorkoli nameravate. Živenja mojega ne bom cenil kar nič več, kedar ne bode vas več tukaj. Ne zamerite, da sem se predrznil, tako govoriti. Verjemite, nijsem se še navadil, občutkom stati v bran.“

„Čudne so Vaše besede,“ pristavi dama. „Privočite si miru zastra me, uboge nesrečnice.“

„Ravno to me vznemirja“ — zagotavlja Turkovič. „Mika me, osrečiti Vas, kakor je spodobno. Ali bi mi pa ne smeli povedati, kaj vas je v tolike skrbi i zadrege pripravilo?“

„Ali je pot v Varazdin kaj varna?“ uprašá ga na to dama bolj resno, kakor bi Jurja ne bila razumela. —

„Frankopanova krdela čakajo ondot.“

„Tedaj je pomeni“ zamrmra gospa komaj slišljivo. „Dokler Vas braním jaz“ — povdarja Turkovič

— „nij se Vam nicešar bati. Moj posel bode to!“

„Ne bojim se!“ oglasi se ženska nekaj več srčno.

— „Samo, da zaklad, ki ga imam pri sebi ne bi prišel tolovajem v roke, prosim, dovolite mi nekaj svojih hrabrih konjnikov.“

„Za Vas v smrt!“ — vsklikne Turkovič ognjevito. „Samo in edino za Vas hočem živeti in umreti.“ To izrekši se spusti pred njo na koleno.

dvajsetimi batalijoni Muktar paši na pomoč, v Hercegovino ampak v Albanijo, kjer prevzema naravno poveljstvo mesto pobitega Mahmud paše. — Turci zapustili so Bjelino brez boja in umaknili se na Tuzlo pobivši vse kristijane v Bjelini. To je uže neštevilni grozovit čin turških barbarov, in vendar velesile še vedno mirnogledajo taka kruta započeta.

Na jugo-vzhodni strani Černogore vzdignilo se prešli teden nad 5000 Turkov iz Gusinjske okolice in okolišča plavega jezera ter jo mahali za potokom Peručico, da bi tod čez Kučki Kom uderli v Černogoro, a še o pravem času zabranil jim je prehod vasovjevički vojvoda na čelu hrabrih Černogorcev ter jih zapodil proti plavemu jezeru vzešči Turkom sotesko, skoz katero teče reka Lim, in pobivši mnogo sovražnikov. — Veliki del černogorske vojske nahaja se sedaj v Danilovem gradu na Černogorskem v obližji južnega černogorskega bojišča, ker nameravajo Turci tukaj še jedenkrat z še večjo močjo, baje s 30.000 možmi, na Černogoro udariti, a nadejamo se, da jim to ravno tako izpodleti, kakor do sedaj, ter da Černogorci Turke po svoje navadi zopet potolčejo. Naravno je vsled tega, da nij več mnogo černogorske vojske v Hercegovini, in nij se čuditi, če se sedaj poroča o Muktar paši, da so nekateri batalijoni njegovi pod Mustaj pašo iz Trebinja in pet bataljonov iz Stolca pod Djeladin pašo zavzeli Popovo polje. Sicer so se jim ustaši v bran postavili a videči, da so Turci iz Trebinja še štiri bataljone in štiri topove na pomoč dobili, umaknili so se. Turci požgali so ob tej priliki vse vasi poleg avstrijske meje in še avstrijsko mejo prestopili pri Osojniku nad Raguzo. — Mnogo se je govorilo o tem, da bodo hrabri Miriditi zajedno s Turci bojevali se proti Černogorcem, a danes je uže gotovo, da Miriditi ostanejo popolnem neutralni; mi pak se nadejamo, da se bodo celó boja proti Turčinom udeležili, kakor hitro zmagajo še jedenkrat Černogorci v Albaniji nad Turci.

Doljakova slavnost v Solkanu.

24. t. m. je bila v Solkanu v lepo okinčani, krasni in prostorni Rupnikovi dvorani slavnost, katero je napravila solkanska čitalnica s pomočjo pevskega društva „Slavec“ na čast in spomin ranjega Matije Doljaka, po Goriškem in tudi drugod obče znanega rodoljuba. Akopram je v četrtek popoldne lilo, kakor iz škafa, zbralo se je bilo v Solkanu par sto gostov rodoljubov iz raznih tudi daljnih slovenskih krajev, namreč iz tržaške okolice nekoliko možakov v narodni obleki, iz Ljubljane enega sokolovca, iz Vipavskega, iz Krasa, iz Tolminskega in iz goriške okolice, mej temi zapazili smo jako odlične goste; dež. glavarja, predsednika Riccabona, nekatere slov. poslance in še precejšno število duhovnov, mnogo krasnega spola iz mesta in iz Solkana. Slavčevih pevcev bilo je okolo 70. — Ker je bilo jako slabo vreme začela je slavnost namesto ob 5. še le ob 7. uri zvečer. Velika močno razsvetljena dvorana napolnjena z gosti in domačim ljudstvom skupaj čez 300 je na vsacega napravila vtis resne slovesnosti; na lepo okinčanem odru stala je prav v sredi velika oljnata podobna ranjkega zakrita in okinčana z mnogimi narodnimi zastavami, napisi in cveticami s kratka vse bilo je prav okusno napravljeno.

Točno ob 7 uri stopi predsednik solkanske čitalnice, g. Tomaž Jug na oder in nagovori zbrane goste in domačine blizo tako-le: Slavna gospoda—

Zdaj se odpró duri, i Frankopan, z drago škatlo v rokah, ustopi nenadoma v sebo.

„S čigavim dovoljenjem ste prišli sem?“ uprašá Turković nepríčakovane dohodnika, meré ga od nog do glave.

„Dovolil mi je, kdor me je zavezal s to žensko“ odgovori Frankopan sé srpim pogledom. „Ali s čigavim dovoljenjem klečite pa vi pred to žensko? Kdo vas je pooblastil, da jo s prilizjenimi besedami slepite?“ „Tiho! Ne zabite, da ste moj jetnik,“ odvrne Turković. Frankopan se pa ne zmeni za-nj; ampak damo koj ogovori: „Nesramnica! Tedaj zopet na enakem mestu, kjer sebe i zvestobo, ki si mi jo pred Bogom zaprisegla, brezobzirno lomiš in oskrunjaš? Anal sram me je, da sem kedaj s teboj živel, sram, da sem ti bil soprug.“

„Da!“ — odgovori Ana — „bila sem tvoja žena, i ljubila sem te vdano. Nevsmiljeno si me pahol od sebe. Zapustila sem te, da se povrnem na dom k dragim mi starišem. A ljubezen, ki je plamenela za-te v mojih prsih, je sedaj vgasnola. Ana Marija, hči grofa Erdöy-a, nij več tvoja soproga v srci, ki je za-te umrlo, ampak le po zakonu, na videz, pred svetom. Ogibaj se ne, kajti nesreča me je zvezala s teboj zoper mojo voljo. Moja duša je čista, i kar se ti dozdeva težka krivica, je le prazen sum, kojega zaničujem.“

„Se ve da!“ — odvrne Frankopan z nezakritim zasmehom. „To je stara tvoja navada. S tacimi kvantami zagrinjaš svoje pregrehe. Nočem te več vi-

čestiti može slovenski! Uže teče dvajseti mesec, od kar počiva gospod Matija Doljak, nepozabljivi predsednik naše narodne čitalnice, deželni poslanec in ud družih društev v temnem krilu hladne zemlje.

Koj tistega dne po njegovem pogrebu zbudieden njegovih najzvestejših prijateljev, raj. gospod Dr. Lavrič (zemlja mu bodi lahka) prelepo misel, naj bi se napravilo rajuncemu Matiju primeren spominek. Čitalnični odbor se je hitro in z veseljem oklenil te lepe misli, ter je sklenil nabirati v ta blag namen prostovoljne doneske. Naprosil je zavoljo tega g. Dr. Lavriča v Tominu, g. Franceta Ferfilo i Justa Vugo v Goriški okolici, g. Jož. Faganela in Ferd. Perocija v Vipavski dolini in g. Vink. Zego na Krasu naj bi blagovolili biti poverniki v omenjenih krajih, kar so tudi radostno sprejeli. V kratkem času so naprosili g. poverniki toliko denarja nabrali, da čitalničnemu odboru ni bilo več težavno se pogajati z mladim a nadepolnim slikarjem g. Grilecem za napravo spodobne slike rajnega g. Doljaka; kajti skupili so vsega denarja okoli 185 gld., za kar se jim pa prav srčno zahvalujem v imenu celega odbora za njih požertovalni trud, kakor tudi zahvalujem se prav živo vsem g. dariteljem za njih blagodušno radodarnost.

A danas z posebnim veseljem vidim, kako smo čez našo nado dosegli svoj namen. Zato pozdravljam čast. udeleževalce današnje svečanosti — pozdravljam vse prijatle i čestitelje rajnega Matija, kateri so z njih navzočnostjo veliko pripomagali, da se današnja svečanost (prva na Goriškem) tako slovesno verši, v imenu tuk. čitalničnega odbora prav navdušeno ter izkliknem jim iz dna hvaležnega serca: dobro došli! živeli!“ Ta nagovor bil je sprejet od občinstva se živim prijaznavanjem. Zda; pa nastopi 70 pevcev močan zbor Slavcev (kakih 40 Slavev, ki so zjutraj peli v Gorici nij se vdel. žilo slavnosti zarad jako slabega vremena) in začne peti kantato, (besede Cegnarjeve) katera je prav mojsterska skladba našega vrlega Augusta Lebana; pa tudi zbor jo je tako dobro pel, da je zadovoljno in deloma ginjeno občinstvo burno zahtevalo nje ponovitev. Kantata samo ne sebi ima toliko lepih sprememb in je tako primerna besedam, da je napravila v resnici prav izvrsten efekt, in da so jo hvalili tudi strokovnjaki.

Slavec sme torej ponosen biti na svoje skadetelje in pevovodje. Po dvakratnem pevanju kantate sledil je slavnostni govor, katerega je govoril Viktor Dolencec kakor sledi:

„Vse je mogoče krepkim duhovom; in stanovitni volji!“

S temi besedami je sklenil ranjki Dr. Lavričev zadnji polit. članek, katerega je on pisal in z njim tudi svoje polit. življenje. In ko je te besede pisal, mislil je gotovo na svojega iskrenega prijatelja, pri katerem je čez vse občudoval stanovitno in železno voljo — na moža, katerega smo tudi mi vsi visoko spoštovali zarad njegove stanovitne volje, eneržije in poštenosti — na ranjcega prerano umrlega Matija Doljaka. Zaraščena je uže gomila, kder počivajo posvetni ostanki ranjcega Matije, ali zaraščena nij rana, katero je vsekak kosteni kosec narodu, ko mu je požel moža, kateri je čutil trpel in veselil se z njim ter mu posvetil svoje najboljše moči. Ta rana bo še mnogo časa skelela, kajti prav mi Slovenci imamo malo energičnih, velikodušnih in za naš blagor vnetih mož in zanesljivih voditeljev; prav nam pomanjkujejo blagodušni možje, ki bi nam služili v izgled poštenosti in kreposti. Vendar pa je uže sam spomin na take može upliven zadosti, da spodbuja narod k spoštovanju in ljubezni svoje domovine; izgledi veljavnih in značajnih mož trajajo dalje, nego človeško življenje in

deti!“ zavpije v strašnej jezi. „Bog se vsmili pa tebe i tvojih zamaknjenih prijateljev.“

„Tudi jaz ti voščim kaj več sreče“ — odgovori Marija. „Bog ti odpusti vse grehe, i nakloni ti srca tvojih sorojenikov.“ — „Kralj me ljubi, i to mi je dovolj!“ pristavi Fr. ošabno. — „Na, tu je tvoj denar, i zdaj sva bot. Srečen pot, Ana Marija, hči grofa Erdöy-a.“ To sarkastično izrekši, zapusti sobo.

Turković, vés osupajen je strmél, ko si je Ana brisala oči, ker da-si brez krivde, nij mogla si kaj, da ne bi se jokala. „Ali vam je zdaj moja negozda dovolj jasna?“ vpraša Turkoviča.

„Dovolj, plemenita gospá!“ — odgovori ta s tužnim glasom. „Bridko obžalujem vašo mladost, ne morem drugače.“

Vzdihnošva pristavi Ana! „Ah, le smrt me zamore rešiti!“

„Nij res, upanje ostaja še človeku“ opomni Jurij rahlo. — „Ah, goljuhuvo je upanje, vsaj za mene“ — vzdihne zopet grofica. Turković plane iz sobe. Sem ter tja dirja po trdnjavi, kakor brez glave. Sprva hoče poiskati Frankopana, da izve, zakaj je grofico tako osramotil. A kmalo se premisli, dobro vedoč, da bi njej to nič ne pomagalo. Na to skliče in uredi krdelo, s katerim misli Marijo spremiti v Varaždin. Sladek nemir ga je mučil, kajti ljubezen ne počiva, i kedar miruje, tedaj še le najgloblje rije sama v sebe.

A grofinje nij bilo več videti; zdelo se, je da noče več iz grada nikamor več. Turković-u je to bilo po godu.

prav to spodbuja plemenita srca, da se posveté čednostnim, krepostim in da žrtujejo mnogokrat svoj posvetni mir in blagostan idealom, kakoršni so: blagor naroda, blagor človečanstva.

Ce se denes poprašujemo, kak namen nas je vodil v tolikem številu sem v prijazni Solkan; srce nam bode odgovorilo: spomin na moža, katerega smo ljubili in resnično spoštovali zarad njegove kreposti, spomin na moža — kateri je bil zvest sin in dobronik svojega naroda. — Privabili so nas sem rodoljubje solkanski, kateri hočejo denes z odkritjem trajnega spominka svetu pokazati, da so hvaležni svojemu dobroniku in ponosni na svojega srenjčana, katerega ime kot jednega voditeljev slovenskega naroda na Goriškem izgovarja se spoštovanjem povsod, kder bijejo poštena slovenska srca.

Pač srečna družina, kateri zapusti oče več nego minljivo premoženje — sloveče ime, srečna srenja, ki sme s ponosom spominjati se svojih ranjkih in srčen ves narod, kateri šteje mej svoje prav dosti takih poštenih mož; kakoršen je bil ranjki Matija Doljak. — Vsega spoštovanja pa so vredni domači rodoljubje, ki znajo ceniti zasluge takih mož in jim postavljajo spomine hvaležnosti.

Ne bode treba meni denes govoriti obširno o življenju ranjcega; vsi mi bili smo njegovi sodobniki, mnogi tukaj nazoči so ga osebno poznali in nekateri bili smo mu iskreni prijatelji in čestilci njegovi. Omenil bodem samo toliko iz njegovega življenja, kolikor je potrebno k dokazu, da je bil ranjki Matija resnično mož, ki je zaslužil naše spoštovanje, nase občudovanje. Kedor je ranjkega Matijo poznal in opazoval kot čverstega mladenca, zapazil je v njem oni trdni značaj in ono odločnost, ki navadno odlikuje možé, ki so poklicani voditeljem. Te lepi lastnosti vpletli ste se v življenje ranjcega kot zlata, nepretgljiva nit. Pri vseh važnih domačih zadevah bil je svet ranjcega Matije merodajen; na svojem domu bil je izgleden gospodar, zunaj pa vedno odkritosrčen svetovalec, vnet za vse pošteno, dobro in lepo. — Cuditi se nij torej, če je ranjki Matija dolgo časa stal na čelu svoji srenji in če so ga Goriški okoličani in tudi mestjani uže dobro poznali in spoštovali, predno so se na Goriškem začeli zavedati Slovenci. Ranjki bil je uže v zreli starosti, ko je začelo narodno gibanje na Goriškem; nekoliko časa gledal je od daleč to gibanje a ko je spoznal, da gre za pravico in blagor zatiranega naroda, odločil se je za sveto reč in od tistega časa ostal je zmerom zvesto na strani svojega naroda. — Solkanci poznavši, kaj imajo na Doljaku, volili so ga prvo za predsednika solkanske čitalnice in oni sami radi priznavajo, da je on z svojo eneržijo tako vtrdil to narodno važno društvo, da se nij več bati, da propade ta narodna trdnjava na skrajnem jugu, kajti garantuje uže sami spomin na ranjcega.

Kmalo po tem bil je izvoljen za župana in komu nij znano, kako lepo je on vredil poprej nekoliko zanemarjeno občino; občinski svet solkanski postal je pod Doljakom eden prvih na Goriškem in gledé vradovanja v domačem jeziku velja ta urad še zdaj kot uzoren. Če Solkan slovi kot naroden kraj, se imamo to v prvi vrsti zahvaliti ranjcemu Doljaku. Kmalo spoznali so Doljaka po vsej goriški kronovini in pri volitvah leta 1870 izvoljen je bil v deželni zbor. Da je bil tam eden najodločnejših poslancev, ki je na strani nepozabljivega dr. Lavriča boril se neustrašno za narodne naše pravice, in da je on vedno rabil naš jezik v deželni dvorani in po vseh zastopih, to je obče znano; posebno pa je imel na njem kmetijski stan najiskrenejšega zagovornika. Znano je tudi, da je

Komaj se pa zmrači, kar od strahu prepaden priskoči k Juriju Zivanović, ter zavpije: „Ah, Jurij, velika nesreča! — Katera nesreča? Kje je grofinja?“ „Grofinje nij več. Pri Bogu jel!“ odgovori Rada do cela ubritkoščen. „Ko stopim v njeno sobo, najdem jo z lastno krvjo oblito. Oster nož je tičal jej v prsih. Prebodla se je.“ Kakor iz sebe skoči Turković iz sobe v grofinjino stanico. Marija je umirala. Med zadnjimi dihljeji še reče: „Turković!... v smrti... je rešitev... hvala... vam!“ ter umrje.

Junaški mladenič, tako grozovitno ogoljufan, se zgrudi pred njo, i jokaje se milo ko otrok, poljublja jej obledele ustne.

„Glej ženo, glej angelj, ki si ga ti krvoločni tiger umoril!“ zakriči Turković nad Frankopanom. Potem odpró vrata na Jurjevo povelje, in ko Frankopan odhaja, zakriči Turković še nad njim:

„Najglobkokejši peklenski brezen naj te požrè, ti živinski trinog! Črna nesreča te je porodila, gluhe puščave nesrečni sin! Nikdar naj ti ne doni nobeno sladko ime po ušesih i trava ti ne rasi na gomili.“

Frankopan se poda k svojemu gospodarju. Še nekaj časa se je ohranil v svojej službi, dokler nij moral odstopiti na veliko veselje vseh. Turković je pa odšel k Bathyanijevim četam, ter je tam junaki umrl, kakor je želel. Mrliču nesrečne grofice je pa izkazal Zivanović poslednjo čast, in je prav goreče molil na njenem grobu. Ko vse odpravi, odide k Erdödyju z bridkim tem naznanilom.

ranjki Doljak bil nevtrudljiv zagovornik interesov ljudstva v raznih drugih zastopih in da je kot predsednik polit. društva „Soča“ mnogo pomagal, da se je zdramil in politično zavedal naš narod na Goriškem. S kratka Slovenci na Goriškem imeli so v ranjem Doljaku popolnoma odločnega rodoljuba, vestnega zastopnika in marljivega čuvaja pravic in interesov domačih. Če se denes tukaj slavi njegov spomin, trdim jaz in z menoj vsi tisti, ki so ga poznali, da je mož zaslužil tolike hvaležnosti.

Spominek, katerega so mu postavili solkanski čitalničarji predočil nam bode podoba ranjcega in spominjal bode živo njegove prijatelje in čestilce na oni obraz, ki je izražoval dobroto in energijo obenem. Spominek ta bode kinčal solkansko čitalnico, ki je bila ena prvih na Goriškem; v tej čitalnični začelo se je življe narodno gibanje na Goriškem. Zares lep kinč za solkansko čitalnico, s kakoršnim se ne more ponasati vsako društvo! Spoštovanje solkanskih rodoljubov do svojega dozdej najplemenitejšega soobčana nam je porok, da bodo ta spominek v Solkanu vedno imeli v največji česti in da jih bode vedno spodbujal k odkritosrčnemu rodoljubju.

In mi vsi nazoči, ki smo prišli sem čestit spomin našega prerano umrlega sorojaka, se radujemo nad tolikim rodoljubjem vrlih Solkancev.

Dragi Matija tvoj izgled najlepšega rodoljuba je gotovo najlepša dedšina, katero si zapustil svojemu narodu, tvoj spomin čestili bodo naši daljni potomci in posebno naj ta spominek spodbuja vrle Solkance, da napredujejo v narodnem zmislu in da čuvajo nad semenom, katere je zasejal ranjki njih župan, da bode lep sad obrodilo njim in vsemu slov. narodu v čast in slavo. Slava spominu nepozabljivega Matija Doljaka, katerega slika naj se odkrije. (Pri tej priliki odkrila se je slika) Slava, trikratna slava! Temu klicu pridružilo se je občinstvo, odmevali so se po dvorani slavaklici. Zdej nastopi soper Slavčev zbor in poje vsem jugoslovanskim pevcem znani in za današnji čas primerni Jenkov zbor: „Šta čutiš Srbine.“ Tudi ta zbor zvršili so mojstersko naši vrli Slavci, ki so zmagonosno premagali vse težave ter pokazali največjo vztrajnost pod poveljem vrlega njih vodja Hribarja. — Po končani tej pevski točki stopi soper predsednik Jug na oder in naznanja, da so pred in mej slovesnostjo došla razna telegrafična pozdravila, katere je prečital v sledečem redu:

1. Iz Ljubljane: Sokol praznuje z vami v duhu slovesnost prerano umrlega v našem spominu večno živečega vrlega sina majke Slave, vašega in našega Doljaka. Raynikar. — 2. Iz Celovca: Slava spominu Doljaka! Živeli bratje Slavci! Celovski Slovenci. — 3. Iz Innsbruck-a: Pozdrav mili rojaki, čast spominu Doljakovemu! Pokažimo danes Slovenci, kaj nam dom je. Slovenci v Inomostu. — 4. Iz Trsta: Doljakovo ime naj večno živi, Slovenci ponosni bodimo, dokler narod nam take možake rodi. Politično društvo „Edinost.“ — 5. Iz Idrije: Navdušeni Vam kličemo živel primorski Slavec, vspešnost njegovemu delovanju. Priscrčen pozdrav vsem čestilcem Doljaka. Idriški pevci. — 6. Iz Krškega: Kerško pevsko društvo pozdravlja britkim sočutjem čestilce vrlega Matije Doljaka. Njegov spomin živi naj na veke! Slava mu! — 7. Iz Kerškega: Uže davno po logih utihnilo tvoji so bratje, ti pa o slavec! poješ ob Soči jasno zeleni, poješ v slavo možu rodoljuba jekleneega značaja, pojoc njemu na čast ob enem tud sebe proslavljaš. Erjavec. — 8. Iz Einsiedeln na Švicarskem: Izrekam presrečno hvalo, dragi rojaki, za blagi spomin in čast, ki skazujete nepozabljivemu očetu mojemu. Iz svobodnih svičarskih gora vam kličem slavo! Doljak. — 9. Iz Maribora: Blag spomin Matiji Doljaku! Slava zbranim njega čestilcem! Živio Slavec. Janko in Pavlina Pajk. — Iz Bovca: Slava nepozabljivemu Matiju Doljaku! Bovški rodoljubi. — 11. Iz Bovca: Udeležujemo se v duhu današnje svečanosti in kličemo iz dna srca: Slava neumrlému Matiju Doljaku in hvala vrlim solkanskim rodoljubom! Sorodniki. — 12. Iz Bovca: Nemogoče se vdeležiti slavnosti, radujem se v duhu. Slava velezaslužnemu očetu Doljaku. Pozdrav njegovim čestilcem. Hobav. — 13. Iz Kranjske gore: Slava spominu Doljakovemu! Pozdrav zbranim rodoljubom. Ahčin.

14. Iz Mozirja na Štajerskem. Slava! Živili Doljakovi čestilci! V duhu sem danes mej Vami, ki slavite moža, kateri je bil „z dušo i telom Slovan“ in ima velike zasluge za slov. narod kot bivši predsednik „Soče“ in deželni poslanec goriških Slovencev! Slava Vam pravim, ki slavite moža, kateri je mnogo žrtvoval milemu narodu. „Roži so le kratke ure dane“; nijsi več dragi mej slovenskim ljudstvom; zaradi tega dragi Matija: „za tobój zgodaj nam oko rosi“; k Tebi litižo danes rodoljubi „na grob, kjer tvoja struna mila j' omolknila.“ Akoprām pa

... tvoj pepel uže tih mir pokriva,
Da ravno hitro vzet veliko si končal,
Objema te mladika večno živa,
Dokler svoj jezik bo Slovan poznal,
Bo srce tvoja struna mila mu budila.“

Živili goriški narodnjaki!

Antonij Leban-Mozirski in nekateri štajerski rodoljubje.

Vsi ti telegrami sprejeti so bili od občinstva se živio- in slavaklici.

Predsednik po tem naznani, da bode zdaj začela domača pevška zabava v prostorih Mozetičeve gostilne. Tija so se podali precej po slavnosti vsi gostje in se tam kratkčasili z lepim domačim petjem in napitnicami do 11 ure zvečer. Spominjali so se tudi bratov na jugu, kakor se to zdaj godi pri vsaki priliki na Slovenskem, ter napivali na zmago Jugoslovancev, katera se je tudi vresničila. Tako je minula lepa solkanska slavnost, katera bi bila še sijajnejši, ko ne bi bil Jupiter pluvius zadržal mnogo naroda, ki je bil uže namenjen v prijazni Solkan. — Popisu dodamo še kratek popis spominka, ki bo kinčal čitalnico solkansko. Cela podoba Doljakova v naravni velikosti je visoka 11½ meter, to podoba obdaja širok, umetno izdelan pozlačen okvir. Slika predstavlja ranjcega na stolu sedečega; izdelal jo je mladi slikar Grilec in moramo priznati, da je ranjcega popolnoma zadel in da je to dosedaj gotovo najboljšo delo mladega slikarja.

Konečno izrečemo odboru solkanske čitalnice vso hvalo in čast, ker se je toliko potrudil za napravo tako lepega spominka in krasne slavnosti.

Dopisi.

Iz Kozane v Brdih 22. avg. (Izv. dop.) Dne

16. tekočega meseca na vse jutro me izbude prijazni glasovi Kozanjskih zvonov, kateri so sosednim občinam naznanjevali, da se bode tam cerkvena slovesnost na čast sv. Roka vršila. Še bi bil rad spal, toda ko se spomnim, da bodo Kozanjski pevci pri slovesnosti peli novo slovensko mašo (g. Nedvedovo), brzo skočim iz postelje in malo urico pozneje bil sem uže pred Kozanjsko cerkvijo, kjer sem tudi radi mnogega ljudstva, ki je bilo iz bližnjih vasij sem prihitelo, moral ostati. Vsakemu posameznemu se je na obrazu čitalo, da nekaj posebnega pričakuje. Srce mi je skakalo veselja, ko začujem izvrstno ubrane glasove dobro poznanih Kozanjskih pevcev. Peli so težko a jako lepo mašo prav dobro, precizen je bil tempo in videlo se je, da je bil vsak posamezen pevec kos svoje nalogi, ker ni bilo slišati nobenega pogreška. Celemu pevskemu zboru čast in hvalo pripoznavajoč štejem si vendar v sveto dolžnost gospoda Jožefa Jakoncica, II. a basista in Jožefa Medvešček-a, I. a basista posebno imenovati, ker ta dva gospoda imata naj lepša glasa v okolici in pojeta tudi prav precizno in zanesljivo. Največja zasluga pa, da je Kozanjski pevski zbor tako lep napredek pokazal, gre občeznanemu narodnjaku i izvrstnemu pevovodji gosp. Jožef-u Marinič-u. On je namreč Kozanjskim fantom jako priljubljeno jim „nemško jodlanje“ iz srca izril in je z lepimi slovenskimi pesnimi nadomestil; sploh, reči moram, gre le njemu zahvala, če se zdaj v Brdih tu pa tam sliši slovensko petje. Pridiga pri tej maši, ki se je raztezala o življenji i delovanji na keršanskem polju sv. Roka, bila je, kakor je bilo pričakovati, izvrstna. Sklenivši gosp. vik. Anton Cibič pridigo, začne od Kozanjskih občinarijev slovo jemati; s žalostnim glasom i solznimi očmi priporoča se občinarijem in jih prosi odpuščenja za vse, česar bi se bil vedel ali nevedel proti komu krivega storil. Slovo je bilo jako ginljivo; nij ga bilo človeka, ki bi se bil zamogel joka zdržati. — Res! v dno srca segajoč bil je ta prizor. Nedolžno dete se je glasno jokalo, kakor da bi mu bila mati vmrla; sivolasi starček brisal si je obilne solze, ki so mu po zgerbančenih licah tekle. Z jedno besedo, postala je cerkev dolina solz. Pokazali so s tem Kozanji, kako močno so g. vik. Ant. Cibič-a štivali i ljubili. — Po poludne zbrali so se pevci pod vikarijo in zapeli so pod vodstvom pevovodje g. J. Mariniča sledeče pesni: Bože živi, Bodi zdrava domovina, Tam gdje stoji, Na straži, v Boj. Zopet sem imel priložnost močen i dobro izurjen pevski zbor poslušati; peli so vse zgorej navedene pesni prav dobro; najboljši se je pa vršila „Na straži“, v kateri se je gosp. Janko Kocijančič, ki je (bariton) solo pel, posebno odlikoval. Pozneje povabil je g. vikarij vse pevce k sebi na dom, kjer so se po tem, ko so si suha grla z kapljico dobrega vina namočili, še v drugih pesmih producirali. Omeniti moram, da kozanjski pevski zbor izgubi z gosp. A. Cibič-em izdatnega pomagala i podpornika, občina pa izvrstnega dušnega pastirja. Sel je v svoj rojstni kraj v Podsobotin. Ostal bo vedno v blagem spominu Kozanjcem. Bog ga živi in ohrani zdravega! To mu voši v imenu Kozanjcev

jeden kmet iz Berd.

Iz Tomina. (Izv. dop.) Potihnila je nekoliko

kuzna bolezen angina differika, katera se že tri leta od časa do časa v našem tergu in kaj malega tudi v okolici prikazuje, in je že toliko njezne mladosti pograbila, stariše pa s strahom in skerbjo napolnovala. Akoravno zdravniška učenost proti tej strahoviti otroški bolezni le malo premore, moramo vendar priznati, da sedanji c. k. okr. zdravnik gosp. Dr. Babarovič, dasiravno še mlad gospod, je pri tej kakor tudi pri drugih boleznih zveden mož. On ni kakor nekateri zdravniki, ki le recept za receptom napisujejo, brez da

bi se popred z bolnikovo boleznijo dobro seznanili, ampak dela ravno nasproti, to je: on skerbno in vestno pregleduje in sprašuje bolnika; le malo, pa tem bolj dobrih zdravil prepisuje, ter je vreden, da se ima popolnoma zaupanje vanj. Hvaležni moramo tudi vladiti biti, da nam je takega zdravnika dala.

Politični pregled.

V Gorici, 31. avgusta 1876.

Cislajtanski državni zbor sklican bode k zborovanju na 28. sept., da bode pretresoval načert nove nagodbe, skopljene od obojestranskih ministertev. — Zaperli so zopet na Madjarskem predsednika eseske kupčijske zbornice Aksentijević-a, ker so se baje pri njem dobila Miletičeva pisma. — Prešli teden je bil general Molinary v Semlinu sijajno in častno sprejet; napravila se je njemu na čast celó bakljada in iluminacija. Madjarski listi menijo, da je to demonstracija proti sebski omladini, mi pa mislimo, da ima razum pomena udanosti tudi tega, da bi Avstrija še na dalje bila prijazna bojujoči se Srbiji. — Prijazno razmerje mej Avstrijo in Rusijo utegnulo bi se bolj ohladiti, kakor je marsikomu ljubo če, ne pusté Madjari ruskih oficirjev, kateri so potovali čez Pešto na Serbsko. Najpreje zaperli so pet ruskih častnikov, a izpustili so jih iz zapora vsled reklamacije ruskega konzula, vendar dalje potovati ne smejo; za temi došlo je še 50 družih ruskih oficirjev, kojim so madjarske oblasti popotne liste pobrale in jih v Pešti zadržujejo, dokler pride od mogočnega Andrassy-ja in Tisce dovoljenje, da naj se častniki izpusté. — Na Českem prepovedali to se vsi odbori, kateri so nabirali darove za „Société Serbe du secours du blessés et malades.“

V Štambulu godile se bodo zopet pomenljive premembe. Murad je čisto onemogel in ne bode dolgo živel, radi tega treba mu je preskerbeti naslednika še za časa, da se kake prekucije ne napravijo. Nekteri listi pripovedujejo celó, da Murad odstopi do 3. sept. in da je turška vlada uže vsem velevlastim obznanila, da bode ravno ta dan brat Muradov, Abdul Hamid Effendi, na turški prestol postavljen.

Serbija je bajé naprosila po diplomatičnih zastopnikih velesile za posredovanje mej njo in Turčijo radi sklepanja miru, katero so diplomatični agenti z enakimi notami Ristič-u v Belgradu tudi obljubili. Na to podali so tudi poslani veselil v Carigradu noto, v kateri tirjajo, naj Turčija boj konča in naj se zopet mir napravi. Ali mi imamo malo upanja, da bi Turčija sedaj, ko je bila pri Aleksincu pobita, voljna bila mir sklepati, ker bi po teh neuspehnikih nikakih tirjatev do Srbije ne mogla staviti, in vendar želi ona Serbijo, če ne popolnem zatreti vendar pa tako oslabiti, da ne bode več desetletij ne misliti mogla na ponovljenje odrešilnega boja. K temu pa je treba, da Turčija Serbijo popolnem premaga, ako mogoče, toraj je naravno, da ne bode Turčija svetovanja velesil poslušala, ampak boj nadaljevala. Kaj pa poročajo potem velesile k tej nepokorščini? Mi bi jim svetovali, da bi potem bolni Turčiji nemudoma amputirali evropski del njene države, kajti le na ta način je mogoče doseči trajni mir na balkanskem polotoku, da se tam dadó kristijanom one pravice, katero jim gredó po človečanskem zakonu, in sicer pod kristijanskimi vladarji, ker od Turčina ne sme pričakovati kristijan nikdar pravice, ne človečanskega ravnanja. —

Razne vesti.

Pevsko društvo „Slavec“ na cerkvenem polji. — V četrtek, 24. avg. nastopilo je našo pevsko društvo „Slavec“ prvič v cerkvi in kakor je 30. decembra lanskega leta pokazalo to društvo v goriškem gledališču, da je kos postavljeni si zadači, prav tako je več kot opravičil v četrtek v jezuitski cerkvi „Slavec“ nade, katere je občinstvo stavilo vanj gledé cerkvenega petja. Nastopil je „Slavec“ prvič v cerkvi z Oberhofferjevo mašo, ki je stavljena v

strogo cerkvenem slogu; maša sme se primerjati najlepšim enakim skladbam; povsod prevlada strogo rešen cerkven duh in velikanska misel, harmonija je povsod veličastna in popolnoma polifonična. Enacega cerkvenega petja je dozdej Gorica le redkoke-daj slišala in veseli nas, da to priznavajo tudi mero-dajni italijanski gospodje, in da je zdaj v Gorici vsaj nekoliko pritrlo mnenje, da teatralična italijanska muzika nij za cerkev, ter da v cerkvenih prostorih se bolj podaja resna majestetična harmonija. Slavcu gre torej zaslug, če se bo morda zdaj v Gorici začelo kaj več misliti na dobro cerkveno petje in če prodré boljše mnenje v petju in muziki sploh.

Evo popis cerkvene slavnosti dne 24. t. m.: Uže pred 10 uro zjutraj napolnili so se prostori jezuitske cerkve, največe v Gorici; mej nazočimi zapazili smo goriškega knezonadskega, tržaškega škofa prevz. g. Dobrila, znanega rodoljuba in dobrotnika svojega naroda in mnogo druge visoke duhovščine, po tem dež. glavarja grofa Coroninija, dvornega svetovalca barona Rechbaeha, nadalje mnogo visoke aristokracije, posebno mnogo visokih dam, mnogo duhovščine iz dežele itd. Točno ob 10 uri začne se maša, katero je celebriral monsignor Kumar z veliko asistenco. Orglje se slovesno razlegajo po božjem hramu, izvabuje jim najlepše glase gosp. August Leban, namestnik slavčevega povovodje in slavčev zbor (kakih 110 pevcev) začne peti veličasten „Kyrie“; uže prvi pasus prešine poslušalce, toliko moči je v njem posebno tam, kder gromi zbor iz nižave do največe višave. — „Kyrie“ in „Agnus“ sta v resnici najlepša in najefektnjša komada cele maše. Tudi „Gloria“ ima mnogo odstavkov, v katerih je zbor razvijal svo moč; „Credo“ pa je težavna, popolnoma kontrapunktično izdelana kompozicija; tudi ta jako težak del maše peli so naši pevci z največo preciznostjo. Sanctus, ki začne prav pobožno in dospé do največe moči v krasnem Hosana, kateri se v „Benedictus“ ponavlja; in posebno ta „Hosana“ peli so pevci jako navdušeno. Sploh so pevci od komada do komada srnejše in boljše peli in vsakdo mora priznati, da nij toliko pričakoval od skupine pevcev, ki so prišli iz raznih krajev in ki so še le 12 ur pred produkcijo imeli skupno skušnjo. Toliko večja je torej zaslega pevovodje, g. Hribarja, ki je z nenavadno energijo premagal tolike težave in z svojo praktično metodo pevce v tako kratkem času popolnoma uvečbal. Nij ga neprijatelj, kateri ne bi to priznaval društvu Slavec in g. Hribarju in celo razni organi naših Italijanov klerikalnih in liberalnih so priznali, da je bila maša dobro izvoljena, da so jo pevci dobro peli in da se je čuditi tolikim rezultatom. Organ liberalcev celó Slovence v izgled stavi Italijanom, in pravi, da jih bodo Slovenci spodrinili na polju, kder so bili Italijani dozdej zmerom prvi. Če organ klerikalcev opazi, da je bilo premalo slišati, se temu nij čuditi, temveč smo se čudili, da je priznal dobro petje, kajti znano je, da je v svojem času hudo polemiziral proti „Glas-u“, ker je zadnji zagovarjal resno cerkveno muziko in pobijal ital. teatralične produkcije v cerkvi. Omerjeno ital. glasilo pravi, da je bilo slišati, kakor da bi jih bilo peto samo 20; to je mogoče, če meni s tem solokvartet, kateri je imel v maši Oberhofferjevi večo nalogo, nego zbor; peto je pri kvartetu samo 16 pevcev in le tu in tam pritisnil je ves močan zbor in tudi zbor ima, kakor se lahko vsakdo prepriča iz partiture večinoma piano in pianissimo, posebno plagalni konci, iz česar se razvidi, da so naši pevci pravilno peli in ne krulili, kakor se to včasih sliši pri koncih kacega „Gloria“ ali „Credo“ v goriških cerkvah.

Iz vsega se razvidi, da je treba poprej mašo dobro poznati in računati tudi z drugimi faktorji, posebno pa z akustiko, predno se more svojo sodbo izreči o zadnji produkciji „Slavec“. Nam in tudi mnogim Italijanom je dobro znano, da se je v sredi cerkve proti desni strani prav močno in krepko slišalo, mej tem ko se je v nekaterih krajih cerkve slišalo samo nakako mrmranje, kar je dokaz, da cerkev sv. Ignacija nij pripravna za močne zборе. Pevovodja in še nekateri drugi strokovnjaki so se pred produkcijo natanjko prepričali, da petje iz kora ne bode delalo efekta, kakor bi delalo, ko bi bili pevci postavljeni za glavni altar, zarad tega je prosil pevovodja, da bi se mu dovolilo peti za altarjem. Da cerkev nij akustična, to vedó g. duhovni sami, ki so prižnico preložiti morali v sredo cerkve. Sicer pa ostane pri tem, kar sodi večina nepristranskih poslušalcev; da je bila maša popolnoma pravilno peta in da si je „Slavec“ s tem prvim nastopom v cerkvi zagotovil dobro ime in lepo prihodnost. Ta uspeh pa naj spodbuja mlado društvo k še živahnejšemu delovanju, da se bode zamoglo enkrat reči v „Slavec“, da je on začetnik boljše dobe na polju cerkvenega in posvetnega petja.

Slavec bode zopet nastopil. — Iz gotovega vira nam poročajo, da bo pevsko društvo „Slavec“ pelo Oberhofferjevo mašo v Logu pri Vipavi na praznik device Marije, dne 8. t. m. Udeležilo se bode te nove produkcije kakih 40 pevcev iz Gorice, Vipavskega in Krasa. Popoldne istega dne napravi nekda Slavec koncert na Zemoni pri Vipavi, katerega čisti

dododek je namenjen pogorelcem Logaškem. Bravo Slavec, le pridno prepevaj po vseh slovenskih gajih!

Uradni popravek. Kar je časopis „Soča“ v številki 34 dne 24. avgusta 1876 pod rubriko Razne vesti in z naslovom Čerkezi v Trziču priobčila, nij popolnem resnično.

V Gorici dne 25. avgusta 1876.

C. k. državni pravdnik: Poljak.

(Lepa gospa). Čudno zmešana je ona dogodba iz Trziča, katero smo mi popisali v zadnjem listu. Ona gospa je jako sumljiva osoba; oženjena je nekda in kakor se sliši, je resnično doma iz Notranjskega; toda živi ne z možem in pobrisala jo je na tihem iz Gorice ter babici, pri kateri je stanovala, odnesla več efekt. Sodnija išče ono čudno osebo; toda dozdej je nij mogla najti in mogoče, da bo vsa reč, ki je napravila toliko hrupa, sopet padla. Na vsej tej misteriozni dogodbi je najbrže nekoliko resnice; koliko, o tem danes še sodnija menda nij v čistem. Cakajmo torej na nadaljni razvitek.

Se en popravek. Zaradi vesti „Čerkezi v Trziču“ piše nam nek g. Trevisan iz Monfalkona, da njegov sin nij bil ne poleg, ne zraven one po časnikih razupite afere. Mi nismo nikoli tega trdili, če pa je morda g. T. župan trziški, ker mi ne moremo soditi po došlem nam pismu, po tem moramo še dostaviti, da tudi gledé županovega sina nismo nikoli tega trdili, ampak rekli smo, „da se sliši“ (si sente-on dit) in slišali smo to od mnogih ljudi, kakor so se sploh v tej zadevi raztrosile in pisale v vseh časnikih razne, različno zavite nadrobnosti, katerih resnico ne moremo garantirati noben časnikar. Vkljub temu pa iz srca radi prekličemo, kar smo pisali gledé županovega sina; pa to ne vsled žuganja g. Trevisana, ampak iz uljudnosti, katere se mi zmerom potrudimo nasproti občinstvu.

† Josip Ganz mlinar, veliki posestnik in predsednik vino- sadjerejskega društva v Dornbergu, ud c. k. kmet. društev v Gorici in Trstu, deželnega cestnega odbora in deželne cenilne komisije je umrl 29. avgusta. Pogreb je bil danes 31. avgusta v Dornbergu.

Občni zbor polit. društva Slova bode v četrtek 14. septembra; zanimiv in važen program bomo priobčili prihodnjic. Isti dan boste imeli tudi društvu Gorica in Soča občni zbor, da se sklene razpust obeh društev.

Delničarjem banke „Slovenije“. — V seji 9. t. m. je liquidacijski odbor na podlagi §. 68 bankinih pravil 15% doplačila t. j. 30 gld. na vsako delnico določil. Z ozirom na dotično trgovinsko pestavo od 17. decembra 1862 se tedaj p. n. delničarji vabijo 15 gld. na vsaki medčasni list do 1. septembra 1876, ostalih 15 gld. pa do 1. oktobra 1876 v bankino blagajnico doplačati. Lepi smo! O tej zadevi bomo morda še kaj spregovorili.

Važne vesti iz Srbije. — Srbska kneginja rodila je princa kateremu bo boter ruski car. Knez Milan je nekda odgovoril zastopnikom velevlasti, da se bode bojeval srbski narod do zadnjega moža, če Turčija ne dovoli tirjatev njegovih.

Pred porotno sodnijo pridejo v tej sesiji: 30. t. m. Janez Čibej zarad močnega telesnega poškodovanja; 31. Jakob Visintin zarad soudeleštva pri uboju; 1. septembra Jakob Podgornik zarad uboja in tatinstva; 4. sept. Franc in Marjana Renko zarad goljufige; 6. sept. Frane Lukman zarad umora, 7. sept. Jožef Gregorič zarad goljufige.

Zavod gluhonemih v Gorici se je moral zapreti zarad nalezljivega rabača, katerega so nalezili mnogi dečki.

Naša cesarica došla je denes v Miramar pri Trstu, kder bode prebivala več mesecev. Srčno naj bode pozdravljena naša vladarica na obalih Adrije od vseh Psimorskeh Slovencev.

Naš telegram iz Gradea: Zborovanje društva sv. Cecilije sijajno, navdušenost velika, petje pri produkcijah krasno, dovršeno. Slovencev: Kranjcev, Goričanov 13; iz med Slovencev govoril prvi večer Vidic, naznanivši imenovanje Witt-a za častnega uda. Deputacija Slavca navdušeno sprejeta, tako tudi današnji telegram.

ZAHVALA.

Slavni čitalnici v Solkanu, slavnemu pevskemu društvu „Slavec“, vsem rodoljubom in čestilcem pokojnega našega očeta, oziroma moža

MATIJA DOLJAKA,

ki so pripomogli k slovesnemu razkritju spominka se ginjenega serca priserčno zahvaljuje družina.

Poslanice.

V pozni noči 12. t. m. je podpisanemu konjski hlev pogorel. Nevarnost je bila velika, da skoraj bi tudi troje konj poginilo, kajti goreča streha se je uže na pol udrla in nesrečne živali so bile — v hudi vročini popolnoma omamljene. — A glej, v smrtni nevarnosti plane goriški nadgasilec g. Josip Kolarič, poroze konjske vrvi in privleče konje iz sred plamena. Iskrena hvala takemu možu! Naše mesto pa si sme šteti v čast, da ima nadgasilca, katerega energija in nevstrašljivost so najlepše lastnosti.

V Gorici 25. avgusta 1876.

Anton Bolko.

† Josip Kürner, c. k. kancelist v pokoju je po dolgi bolezni, previden s sv. sakramenti, dne 23. avgusta t. l. v 81 letu mirno v Gospodu zaspal, zapustivši svojo žalujočo ženo, Tereso Kürner rojeno Hvalica, ktera izreka slavni c. k. okrajni sodnijski uradnji kakor tudi slavnemu občinstvu in vsem prijateljem svojo preserčno zahvalo za častno spremstvo na mirodvor.

V Kanalu dne 28. avgusta 1876.

Teresa Kürner.

Oznanilo.

Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni dražbi dne 4. septembra 1876 in potem iste še ne rešene zastave, ki so bile II. četrt leta 1875 (to je: meseca aprila, maja in junija 1875) zastavljene.

V Gorici dne 7. avgusta 1876.

Vodja: D. LOVISONI.

C. kr. priv. zavarovalno društvo

„LA FENICE“

z kapitalom 5.000.000 goldinarjev

prevzema po prav nizki cenizavarovanje škod požara in strele; zavaruje namreč: poslopja v mestih in na deželi, tovarne, mline in druge tem enake obertnijske zavode; potem premakljivo blago, kamor spada vse pohištvo ter vse orodje, ki se potrebuje pri gospodarstvu, kakor tudi zaloge poljskih pridelkov.

Prevzema tudi zavarovanje škode pri prevoževanju vsakoverstnega blaga po vodi in zavarovanja življenja.

Od delničarjev potrjeni račun pretečenega leta kaže, da je društvo 8401 strankam povernilo 1.715,340 gl. 54 kr. škode, pri vsem tem je imelo vendar čistega dobička 60.000 gld. ter je delničarjem pripadla 100% dividenda.

Društvo slovi zarad svoje solidnosti in hitrega razmotanja opravil ter izplačila škod in ima kot zastopnika na Goriškem gg. Obbizzi in Doliak, uradnika pri tukajšni zastavljavnici (*Monte di Pietà*) in hranilnici *).

*) Priporočata se posebno tistim, kateri dobivajo posojila pri tukajšni hranilnici ter bosta vsakomur rada vstregla z pojasnili v teh opravilih.

Učiteljske službe.

Začetkom dojdúce šolske godine 1876—77 imadu se nadomestiti službe učiteljah treče verste na šolah u Materiji i Brezovici sa slovenskim učnim jezikom.

Dohodki ovih službah po pokrajinskem zakonu od 3. novembra 1874 br. 30 jesu: letna plača 400 f., službena naklada 30 f., stanovanje u naravi ili dotično odškodovanje s 50 f.

Oni, što žele težiti za omenjenimi službami, neka predlože svoje po gori rečenom zakonu osvjedočene molbenice, ako su jurve u kakovoj službi, tragom svoje predpostavljene oblasti, ako još nisu pako ravnim putem smo, i to najdulje do 15. septembra t. g.

C. k. kotarsko školsko vječe.

Voloska dne 5. avg. 1876.